Nordiska ministerrådet

Infrastrukturdepartementet
Att: Tomas Eneroth

Justitiedepartementet
Att: Morgan Johannson

Kopia till MR-SAM

17 mars 2022

Bästa Tomas Eneroth och Morgan Johansson,

Nyheten om att regeringen öppnar för återinförande av ID-kontroller på buss, tåg och passagerarfartyg i Öresundsregionen nådde oss den 15 mars. Blir ID-kontrollerna verklighet är det åter en gång tusentals Öresundspendlare som drabbas, just efter att vi har kommit över pandemin, som också slog oskäligt hårt mot gränsregionerna.

Vi har förståelse för att det krävs politisk handling för att hantera den humanitära kris med miljontals flyktingar på flykt som följt på Rysslands invasion av Ukraina.
Vår uppmaning är likväl att alla eventuella åtgärder sker med så liten påverkan som möjligt för den gemensamma arbetsmarknaden i Öresundsregionen i linje med statsministrarnas vision om att göra Norden till världens mest integrerade region

Öresundsregionen har ett stort behov av en välfungerande gemensam arbetsmarknad. På dansk sida finns ett skriande behov av arbetskraft inom bland annat service-, han-dels- och logistiksektorn samtidigt som Skåne har en hög arbetslöshet. Våra svenska och danska samarbetsministrar konstaterade under ett dansk-svenskt ministermöte att den gränsöverskridande arbetsmarknadens potential måsta utnyttjas och det behövs en gemensam handlingsplan för att säkra koordination mellan länderna i kristider och för att säkra transittrafiken mellan länderna.[1]

I november 2015 infördes tillfällig inre gränskontroll i Sverige och i januari 2016 infördes ID-kontroll för resenärer med buss, tåg och färjor från Danmark till Sverige. I praktiken innebar ID-kontrollerna att transportörer, såsom DSB och ForSea, ålades att kontrollera att alla passagerare hade giltiga pass eller id-kort för inresa i Sverige innan tågen och färjorna lämnade Danmark. För de dryga 18 000 personer som gränspendlade med Öresundstågen innebar detta, i kombination med den inre gränskontrollen på Hyllie station, omfattande förseningar och logistiska utmaningar.

[1] https://www.mynewsdesk.com/se/greatercopenhagen/pressreleases/svenska-och-danska-ministern-den-graensoeverskridande-arbetsmarknadens-potential-maasta-utnyttjas-3125472
https://www.newsoresund.se/en-dansk-svensk-task-force-ska-titta-pa-gransproblematiken-ministrar-vill-se-gemensam-handlingsplan-och-sakra-transittrafiken/



Nordens hus - Ved Stranden 18 - DK-1061 Köpenhamn K - Tel +45 33 96 02 00
www.norden.org

I en utvärdering[2] av effekterna av ID-kontrollerna som Länsstyrelsen Skåne gjorde på uppdrag av Regeringskansliet (Ju2016/04463/PO)[3] konstaterades att främst pendlingen med tågtrafiken mellan Danmark och Sverige drabbades. Länsstyrelsen konstaterade att 322 000 respektive 193 000 färre danska jobb kunde nås med en pendlingstid på upp till en timme från Malmö C respektive Lund C.

Vidare konstaterade Länsstyrelsen att det från ett danskt perspektiv fanns en risk för att man inte kunde behålla svensk personal samt få problem med nyrekryteringar från Sverige.

Slutligen visade utvärderingen på vikten av tillgängligheten till Köpenhamn och Köpenhamns flygplats. Id- och gränskontrollerna skapade osäkerhet kring framtida etableringar, investeringar och rekryteringar. Satsningar som European Spallation Source (ESS) och MAX IV i Lund bygger till stor del på närheten till Kastrup och Köpenhamn samt tillgång till universitet och högskolor på båda sidorna av Öresund och i samman-hanget nämns också att det sedan Öresundsbron invigdes har etablerats fler än 50 huvudkontor/specialistkontor i Malmö med sammanlagt omkring 4000 anställda.

Mot denna bakgrund är vår förhoppning att ID-kontrollerna inte återinförs. Det facit vi har från flyktingkrisen 2015 talar sitt klara språk. Gränshinderrådet ber er att istället överväga hur de redan existerande och tillfälliga inre gränskontrollerna kan användas som ett verktyg för att upprätthålla lag och ordning och skydda den nationella säkerheten.

Till sist men inte minst, oavsett om ID-kontrollerna återinförs eller ej, uppmanar vi till dialog med gränsregionala aktörer, den danska regeringen, berörda danska och svenska myndigheter och transportföretagen för att tillsammans finna en smidigare lösning än den som fanns under åren 2015 – 2017.

Med vänlig hälsning

Vibeke Hammer Madsen, Norges medlem samt ordförande i Gränshinderrådet
Sven-Erik Bucht, Sveriges medlem i Gränshinderrådet
Annette Lind, Danmarks medlem i Gränshinderrådet

---

[2] https://www.oresundsinstituttet.org/wp-content/uploads/2016/09/20160923-Utvardering-av-effekter-av-tillampningen-av-forordning-om-vissa-identitetskontroller.pdf

[3] https://www.regeringen.se/contentassets/5c1d52ce7b7b426bbe3381e84364edf6/uppdrag-att-utvardera-effekterna-av-tillampningen-av-forordningen-om-vissa-identitetskontroller-vid-allvarlig-fara-for-den-allmanna-ordningen-eller-den-inre-sakerheten-i-landet.pdf